

BARTHA GUSZTÁV

TRAUMA

XIX.

Albi nem Figaro itt, Figaro ott...

Albi soha nincs ott, ahol épp lennie kellene.

Például itt, hogyha másért nem, ha már szép szóval nem megy, erővel betaszigáljon a gázolajos kasznijába, mondjuk.

– Isten barma, kihívhatják rád a zsernyákokat!

– A milíciát? Kicsoda?!

– Kérdezz könnyebbet, baszd meg! Lazulj, mert ketté törlek! Húzd le a fejed! Övet bekapcsolni!

– Semmi rosszat nem csináltam. Csak...

– Mi csak?

– Csak nem gondolod, hogy a bazi ködben egy harminccal araszoló kocsi elé vetem magam? Én, Szilágyi Ádám, mint potenciális öngyilkosjelölt, ph-h!

Albinak a hiánya teherként, mázsás súlyú, s van, hogy napokra ránehezül a mellkasomra. Egymás közt, most mi a fenének kocsikázott el kúr... koslatni, mikor pontosan tudja... De hát mi a dolga, hmm, Ádi? Annyi, hogy a kórházból hazafuvarozza Esztert és slussz. Míden egyéb... nem az Albi problémája. Ja. Megérdeklődhettem volna, hogy szombat délelőtt fogad-e a kórház beteglátogatókat. Vaskapurugdosás-püfölés megspórolva. Bár, aki maga alatt van, Ádi, az talál magának rugdosni és püfölni, kitörni és betörni és megkövezni valót bőven. Meg ne kérdezd, miért! Gondolod, itt állnák és juszt is áztatnám a kobakomat, ha tudnám a választ? Huh-h! Te, látod, amit én, hogy a szemközti kockaház ablakában meg-meglíbben a függöny? Nem képzelődöm. Lám, Albi-hiány-szötte képzelgésem valósággá lőn, a végén még tényleg becítálnak az őrszobára a milicek. Muszáj előre nevetni? Azon sem, hogy az őrszobán mit mondanék jegyzőkönyvbe. Persze hogy azt, hogy az ablakredőnyt terheli a felelősség, pontosabban a spaletta hiányát. Eszter leszereltette, amint bebútorozott hozzám. A napfény előbbre való, mint a sötétség, és nem csak az értelmező kézisztátárom szerint, meg izé... a feleségemnek olyan csodaszép ablakfüggönyei vannak, mért ne irigyeljük a szomszédok? Tuti, Ádi, hogy a csodálkozástól úgy leesne az álla az íróasztal mögött feszengő, jegyzőkönyvet körmölő kis lityinántnak, mint még soha.

Hát ha még rá is tromfolnák:

„– Nincs sztori, érti, nincs. Hajnal óta zakatol az agyam, szinte vért izzadok, hogy találjak a múltamban egy máig ható és kibogozható történeteszálát, amire felfűzhetem, sorba rendezhetem a képzeletemben kavargó emlékfoszlányokat. Abban reménykedve, hogy így választ kaphatok a kérdésre, hogy Eszterrel miért és hogyan estünk akkora bazi nagy szarba, amiben vagyunk. Már bocsánat! Mert, mert... az ember nem csak a törvény előtt felelős a tetteiért, állítja Gizi néni, sok egyéb mellett. De hát... Szóval, nem követtem el semmi törvénybe ütközőt, nincs mit takargatnom, ködösítenem és letagadnom, se a napot az égről, se a csillagokat... Ért engem, hadnagy? Az meg, hogy úton-útfélen motyogok, mondom magamban a magamét, pótcselekvés, talán így próbálom elejét venni a mind nagyobbra táguló hiányérzetemnek, nem az Albi-félének, a kimondhatatlannak, ami egyszer-egyszer majd kettéhasít.”

Albi fejből tudja az öt év előtti csajának a telefonszámát is.

Ha rákérdéznek, van, hogy a házszámunk sem jut az eszembe.

Érdekes, a történelmi évszámokkal nem állok hadilábon, sőt...

Nem, Szilágyi Ádám, a milícia őrszobájából nem lehet csak úgy lelépni, magára hagyni a kihallgatást vezető lityinántot. Képzeletben sem.

„– A betelefonáló tévedett, hadnagy, eszembe se jut az öngyilkosság, egyszerűen megállt számomra az idő és ott felejtett az utcasarkon. Izé... Anyu fél éve vásárolja a faliórába az elemet, és még nem ért odáig, talán mert egy bizonyos életkort elérve a nők szeretnek megfélemlíteni az idő múlásáról. A férfiaknál a fordítottja lehet igaz, egy bizonyos életkor eléréséig füttyülünk az idő múlására. Hmm, ön is így látja?”

Az előállított ne kérdezzen vissza.

Az előállított lehetőleg ne térjen el a tárgytól.

Az előállított ne akarjon az érzelmekre hatni. Mert, mert... A villanyoszlopba több empátia szorult, mint egyik-másik kihallgatást vezető tisztbe.

„– Mít fogyasztottam? Kábítószerre gondol?! Ekkora baromságot... A kávémat se ittam meg, ott maradt a kórházkapuval szemközti kocsma asztalán, a széktámlán a dzsekim, és... és az asztal alatt a fekete színű nyelontáska, benne a kórházból kiírt feleségem ruhájával, cipőjével... Ja, és a harisnyájával együtt. Ahogy lát, szál pulóverben rohantam ki a kocsmából. Na nem a sarokasztalnál oldalra billent fejjel szőröcsögő-hortyogó szürkezakós afgán veterán tragikus sorsa döbentett meg olyannyira, hogy úgy érzem, hogy ki kell rohannom a világból...”

Nem államtitok, Ádi, miért ne mondhatnám jegyzőkönyvbe, hmm?

„– Kávékarvagatás közben felvetődött bennem egy ötlet: mi lenne, ha meghívnám az öreget az egyik történelemórámra. Ph-h! Mi az, hogy öreg?! Ötven

egynéhány évesnek lenni a legszebb férfikor, vallja Gizi néni, értelemmel bírnak az életesemények: családalapítás, gyereknevelés, taníttatás, és láthatóvá, értékállóvá válik a cél, ami felé elindult a valamikori huszonéves fiatalember vagy lány. Ja, kissé költői a megfogalmazás, de szerintem nem túlzó. A szűrkezakós sem Hány János típus, ahogy láttam, bár lehet, hogy el sem fogadná a meghívásomat. Pedig nem lenne muszáj háborús cselekményekről mesélnie, újraélni az afgán háborúban megtapasztalt borzalmakat. Hozzá intézett kérdésekre válaszként beérem a fejbőlintással. Például, hogy a sok kárpátaljai sorstársához hasonlóan, katonaként ő is megjárta az afganisztáni poklot. A tanulók se igen hiányolnák a szavakat, szembesülni a háborúval, vagyis, egy... egy szemlátómást sorvadó, haldokló ötven valahány éves aggastyánnal, a harcok szerencsés túlélőjével. Huh-h! S a tanárgörcsnek se ártana egy... egy nem is tudom, hogy nevezzem. Igazolásnak? Igen, hogy egyszer-egyszer nem véletlenül nem jön hang a torkomra a háborús csaták évszámaival, helyszíneivel, az áldozatok és sebesültek számaival teleírt iskolatáblánál.”

Mi vadítjuk el a gyerekeket az önálló véleményalkotástól, lényegében a szabadságtól – mondja Gizi néni –, mert nem vagyunk hozzájuk őszinték, oktatás helyett kioktatjuk, ahelyett, hogy fölvilágosítanánk a dolgok igazi természetéről, a valós helyzetükről, hazudunk, mint a vízfolyás. Hazudtunk a csehek alatt, hazudtunk a szovjetek alatt, és hazudunk... pontról pontra, ahogyan a tanterv előírja.

Legszívesebben üvöltötenék és toporzékolnék, nem véletlenül tartotta Jézus a gyávaságot bűnnek.

„– Nem némultam meg, hadnagy, töprengek. A kocsmáros siráma a családjában dülő vizzályról hidegen hagyott. Akkor kaptam fel a fejem, mikor a felelősségvállalásról kezdett hadoválni, hogy szintúgy a saját felelősségére hozta ki a kórházból a feleségét, ahogyan én akarom Esztert. Kis ideggyengeség, nem nagy ügy, bizonygatta törlőkendővel a kezében, a fél a város átesett rajta. Azonban a boszorkány, mert nem egyéb, méghogy ideg orvos, környezet- és életmódváltozást javasol, mit javasol, fennhangon követeli rajtam. Amikor romlik a felesége állapota, behozza a kórházba, kiabálta utánam a klinikafolyosón, amikor javul, kiveszi a kórházból, ezzel a metódussal, előbb-utóbb sirba teszi szegény kis asszonyt. Ilyet kikiabálni sokak füle hallatára, meg... meg olyat állítani, hogy az unokámnak az anyja mellett van a helye... Pillanatra magamat láttam a kocsmáros helyén, de nem a törlőkendőt, valami piros színű női ruhaneműt lobogtattam. Elhiheti, hadnagy, életemben nem zuhantam magamba annyira, mint a kocsmában.

– Kicszeréli a ruhatárát, időlegesen eltaszítja magától a férjét, mások lettek a kedvenc zeneszámai, Eszter esetében ezek mind-mind pozitív fejlemények. Elkezdte újraépíteni magát, érti, erre fogja és hazaviszi, egy olyan környezetbe, ami minden zugában a régi önmagára emlékezteti.

– Eszter akar mindenáron hazajönni.

– Csupán azt akarja, amit ön, csakhogy maga gyáva ahhoz, hogy odaálljon a felesége elé, és bevallja, elszakadt a cérna, képtelen kezelni a helyzetet, hogy a szomszédok, az iskolában a kollegák a háta mögött mindenfélét suttognak róla. Igazam van? Ehelyett mit csinál: manipulál. Szavaival és gesztusaival babarózsaszínre pingálja a jövőt, anyut sem felejtve ki. Ádám, ez nem kéz- és lábtörés, ebecsont beforr, egy akkora traumából, amit Eszter elszenvedett, ideális körülmények között is évekbe telhet a kilábalás. Nem a gyógyulás, mert elfelejteni nem fogja tudni soha.

– Költözzünk pár hónapra anyósékhoz?

– Az sem megoldás. Anyósa azon nyomban hajasbabát csinálna Eszterből, mama kedvencét, akinek fürdés után oly nagy gyönyörűség fél óráig fésülgetni a haját. Ön meg, jobb híján, betársul majd az apóshoz abszintet iszogatni, és ott lesznek, ahol a part szakad.

– Anyuval talán ki tudnánk jönni.

– Kétlem. Abból ítélve, amit elmondott róla, feltehetőleg hierarchikus a gondolkodása. Különbén rég nem dolgozna az Irodában. Önök aluról számolva hányadaik polcon vannak a képzeletbeli irattartójában, mit gondol? Véleményem szerint kb. a harmadikon. Hisz jó tanácsra, anyagi támogatásra és bölcs irányításra szorulnak, és na, ki mástól kaphatná meg mindezt, ha nem tőle? Veszekedhet az anyukájával reggeltől estig hónapszám, nem tagadhatja meg önmagát, legfeljebb visszafogja egy-két napra.

– Maga mindenáron rá akar bírni arra, hogy alberletet keressek. Pont most... passz!

– Nem muszáj kiabálni.

– Csendesen mondom, Lena Alekszandrovna, ha tél beálltaig nem, 2009 januárjában tuti, hogy ránk zúdul a világméretű hitelválság minden nyomorúsága. Annak is örülni fogunk, hogy a fizetésünkből sovány kenyérré telik. Miből fogom fizetni, melyik pénzből a lakbért és rezsit, mikor anyagilag rég padlót fogtam, egyedül a villanyoszlopnak nem tartozom? És... és... és...

S felugrottam helyemről, hadnagy, és kirohantam a kocsmából.”

(Folytatjuk)